

PROZA

Peter Kolšek

Potres

Večer je bil čisto v redu – zapletlo pa se je proti jutru.

Študentsko predavalnico je zajel močan, a enakomerno podolgovat tresljaj. Tako smo vedeli, da to niso običajni težki kamioni, ki so radi gugali občestno zgradbo. Ko je celo zadnjemu kontemplativcu postalo jasno, da gre za boljši primer pravega potresa, ki ga naše mesto pogreša že skoraj stoletje, je predavatelj olajšano ugotovil: No, saj sem tako skoraj končal! Kaj pa lahko, navsezadnje, neartikulirane sile narave storijo slovenski univerzitetni znanosti? Ponosna, da je tako, sva se s prijateljico znašla na razburjeni ulici med zadnjimi. Zakaj med zadnjimi? Ker sem med potjo na plano srečal misel, da nama je s potresom pravzaprav padel v naročje večji kos toplega majskega večera, kot sva si ga sprva nameravala odrezati. Prijateljica je bila majhna in drobna, a ljubka dovolj, da sva imela nekakšno ljubezensko razmerje. Nekakšno pravim, ker sva oba predobro vedela, da nisva prava zaljubljenca in tudi ne prava ljubimca. Ali ne bi bilo treba česa postoriti, da bi dosegla vsaj eno od popolnosti? Tako vprašanje mi je krožilo po glavi, ko sem se zunaj ozrl navzgor: po nebu so se zadevale velike plahte oblakov, tenka luna pa se je med njimi sprehajala brez jasnega namena. Tudi v naravi so popolnosti pomanjkljive, se mi je za trenutek zvedrilo čelo. Greva na kakšen hrib, ki ni predaleč, a je hkrati zunaj mesta, sem rekel. Toško Čelo na primer. Prikladnejšega ni.

Prijateljica je bila zaradi potresa preveč vznemirjena, da bi ugovarjala. In zakaj tudi bi; kaj mi pravzaprav manjka! Tudi med ljudmi na ulici je vladala sladka razburjenost. Zbirali so se v gruče in živahno komentirali potres. Preživeli smo tesnobne trenutke, ki pa so nas le utrdili v prepričanju, da stvari res niso popolne, a so kljub svoji nepredvidljivosti in začasni ranljivosti v temelju trdne in trajne. Ko sva čakala na zadnji avtobus iz mesta, niti ne sama, je moja prijateljica na vsem lepem naredila kolo. Jasno, da ji je široko dolgo krilo, kakršna je takrat nosila, ker kljub mojim drugačnim namigom ni marala ničesar oprijetega, sredi obrata padalo proti glavi – kot z balkona vržena rjuha. Z zadovoljstvom sem opazil, da je imela na sebi prav tiste modre hlačke s tenkimi temnoplavimi poševnimi črtami, zaradi katerih se je vse

skupaj med nama, vsaj z moje strani, začelo. Nekaj tresljave vožnje in kmalu sva se jela vzpenjati na Toško Čelo. Ko sva dokončno vstopila v gozd, naju je zagnila skoraj popolna tema, kot bi nama tisto krilo do konca padlo čez glavo. Prijateljica si ni mogla kaj, da ne bi v takih okoliščinah, seveda z distanco, kakršna pritiče nadarjeni študentki književnosti, spregovorila o velikih in popolnih ljubeznih. Ana Karenina, na primer. Ne, Bogomila, sem hotel biti natančnejši. Potem pa že raje Izolda Beloroka, je trmoglavila, ker so se ji zdeli primeri iz slovenske književnosti neprimerni za tako vzvišeno materijo. V gostilni zgoraj so imeli na srečo še odprto. Ravno toliko, da sem lahko na hitro spil liter rdečega, pojedla sva suho klobaso s hrenom. Postregla nama je molčeča starka; ko sem plačeval, sem skozi linico pri šanku opazil gospodarja, ki je sedel v kuhinji in bral časopis. Očitno je bil že namenjen v posteljo, na sebi je imel namreč le dolge spodnjice, ki so imele isti poševni temnoplavi vzorec na modri podlagi kot hlačke moje prijateljice, le da so bile črte opazno močnejše. Zdrznil sem se, a sem hkrati vedel, o čem mora gentleman molčati.

Hitro, kot sva použila, naju je vzela noč. Po isti poti se ne vračava, to je bilo razumljivo samo po sebi. Zato sva na drugem ovinku krenila naravnost v gozd in navzdol: nekje bova že prišla v dolino in potem po drugi strani Rožnika v mesto. Vsaj tak je bil načrt, o katerem nisva izgubljala besed, kajti bila sva mlada. Ko sva se že nekaj časa previdno spuščala po bučno šumečem listju, ki ga najbrž zaradi neusmiljene strmine ni jeseni nihče pograbil, sva se znašla na nekakšni majhni in okrogli gozdni ploščadi. Tako sem vedel, da mi je prav tukaj in nihče drugje, prav zdaj ali nikoli storiti, kar mi je počasi in že ves večer krožilo po glavi in se je prav tu nenadoma ustavilo. Enakega mnenja je bila očitno tudi prijateljica, ker sva se v hipu znašla na tleh, na njenem razkošno zavihanem krilu. Seveda sem pri priči opazil, da je brez hlačk, a nisem imel pojma, kdaj pred tem bi jih lahko bila snela; a trenutek je bil tak, da ni bil primeren za dolgo čudenje in premišljevanje. Listje pod nama je zdaj šumelo bolj krotko, kot v lahnem vetrcu, za katerega sem prvi hip menil, da stresa tudi krošnje nad nama, toda ko sem se prevalil na hrbet, sem videl, da se drevesa tresejo nenavadno dolgo in sunkovito in da se tresejo tudi debela vse do korenin ...

To je moral biti nov potresni sunek, morda celo močnejši od večernega. Prijateljica me je pogledala, kot da sva ga povzročila midva, in sramežljivo sem umaknil oči. Hotel sem jo še enkrat poljubiti, a ona je že vstala in si otepala listje. Tako sva se brez besed poslovila od lepe ljubezenske ploščadi in kmalu sem začutil, kako občutek polnosti, ki se je pod krošnjami še vendarle motovilil po meni, ostaja zadaj. Čeprav je bil spust zdaj veliko položnejši, gozd redkejši in sva se premikala prav lagodno, sva vendarle hodila precej vsaksebi, da, zgodilo se je celo, da sem prijateljico bolj slutil, kot videl in slišal. Zadnjič sem jo videl pravzaprav spodaj, na robu velikega travnika ali jase, ko je za mano stopila iz gozda in globoko dihala. Tedaj se je proti nama namenila tema prikazen. Pravzaprav je o njej težko reči karkoli zanesljivega. Gotovo je le, da je bila in da se je približevala, a ne kot razpoznavno telo, temveč kot zgoščena gmota teme, ki je bila sredi teme že rahlo rosnega travnika temnejša od vsega drugega. Bilo je kot

spreminjajoč obris, kot gosto črno lebdenje. Ker imam z gozdnimi živalmi nekaj izkušenj, sem najprej pomislil, da je srnjak ali jelen, zaradi mene lahko tudi izgubljeni konj ali bik, kasneje sem razmišljal o Minotavru. A vse to so bila ugibanja. Prijateljica, ki je dihala vedno močneje in vedno bolj zasoplo, se je počasi, v svojem širokem krilu in z naprej iztegnjenimi rokami, odlepila od roba gozda in se namerila proti prikazni. Udušil sem razburjenje in jo polglasno poklical, a še preden se je moj glas zleknil po celem travniku, sta se s prikaznijo nerazločno prekrila in naglo skopnela v temi.

Ko sem capljal proti mestu po južni strani rožniškega hriba, sem pestoval neprijazne misli o ženskih muhah; o tem se nekaj malega že prebral. Toda naslednje dni prijateljice ni bilo v mestu in tudi naslednje tedne ne. Karkoli sem spraševal starše ali njene bližnje znance, vse je bilo nekakšno telefonsko skomiganje z rameni. Minila so leta, a nanjo nisem pozabil; že zato ne, ker sem čutil, da imam pravico kuhati zamero do nepojasnjenih okoliščin. Pred leti pa sem naletel na revijo National Geographic in v njej na reportažo o zahtevnem delu na neki francoski seizmografski postaji ob obalah Nove Gvineje. Med posadko je bila omenjana tudi drobna Slovenka; kot obrobna zanimivost, kot krhka lepota sredi preskušanih mož, pripadala je nekemu Tristanu, o katerem so pisali kot o vrhunskem tehničnem kadru v ekipi. – A vse to je zelo negotovo, vsi vemo, da si človek z leti rad z domišljijo pokrpa praznine, ki mu jih nastavlja življenje ...

Ko sem tistega jutra s tivolske strani končno ugledal Ljubljano, ležečo na hrbtu v jutranji svetlobi, nisem vedel, ali se bližam mestu kot poraženec ali zmagovalec. Tega še dandanes ne vem; a zanesljivo je, da me od tedaj ne dosežejo hudi potresi srca.